

Bijlage 1 – Financiële onderbouwing, sturing en verantwoording project Sterke Lekdijk

DM-nummer: 1164681 – v10

Behoort bij bestuursvoorstel Start project Sterke Lekdijk – DM1 153673

Inhoud

- Waarom dit document?
- Wat is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)?
- Welke spelregels gelden voor dit project?
- Specifieke karakter van het project Sterke Lekdijk en haar deelprojecten
- Programmering HDSR i.r.t. HWBP-programmering en ILT-oordeel
- Toelichting wijze en hoogte van kredietverstrekking en sturing en verantwoording
 - Voorstel financiële sturing en verantwoording
- Berekening financiële indicatie op hoofdlijnen van verkenning, planuitwerking en realisatie

Waarom dit document?

Vanwege de omvang, complexiteit en de impact op de omgeving van dit project wordt een voorstel gedaan aan het algemeen bestuur ten aanzien van de sturing, beheersing en verantwoording van dit project. Belangrijk uitgangspunt is een effectief en efficiënt beheersbaar bestuurlijk proces dat aansluit bij het primaire proces van de deelprojecten, binnen de vastgestelde kaders van HDSR en het HWBP. Het huidige voorstel gaat over de Neder-Rijn en Lekdijken.

Wat is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)?

Sámen de keringen op orde krijgen, die bij de (verlengde) Derde Toetsing zijn afgekeurd. Dat is in essentie het Hoogwaterbeschermingsprogramma: een programma waarin Rijk en de waterschappen intensief samenwerken om Nederland te beschermen tegen overstromingen. Dat doen deze partijen op basis van afspraken, vastgelegd in het Bestuursakkoord Water mei 2011. De belangrijkste afspraak is dat het Rijk en de waterschappen samen de verantwoordelijkheid dragen en beide 50% bijdragen aan de kosten. De afspraken met de Unie van Waterschappen over de bekostiging en inpassing van de nieuwe waterveiligheidsnormen zijn in juni 2014 gemaakt. Het programma heeft een voortrollend karakter en wordt jaarlijks geactualiseerd. Het programma is steeds voor een periode van zes jaar opgesteld (inmiddels geldt het programma 2017-2022 en vindt consultatie plaats over het programma 2018-2023), met een doorkijk van twaalf jaar. Het HWBP maakt onderdeel uit van het Deltaprogramma.

Verbetermaatregelen vanuit het HWBP zijn voor 90% (of bij innovatieprojecten 100%) financierbaar vanuit de landelijk beschikbare middelen (ook wel dijkrekening HWBP genoemd), indien aan de voorwaarden van de financieringsregeling HWBP wordt/is voldaan.

Welke spelregels gelden voor dit project?

Vanuit het HWBP is het project gebonden aan specifieke voorwaarden ten aanzien van de werkwijze, die gebaseerd is op het MIRT-spelregelkader¹. Tegelijkertijd zijn binnen HDSR beleid en kaders vastgesteld door het algemeen bestuur (zoals delegatiebesluit, regeling financieel beheer, planning- en controlcyclus, etc.) waarbinnen de werkwijze vanuit het HWBP moet worden ingepast.

Spelregels HWBP in het primair proces en MIRT-spelregelkader

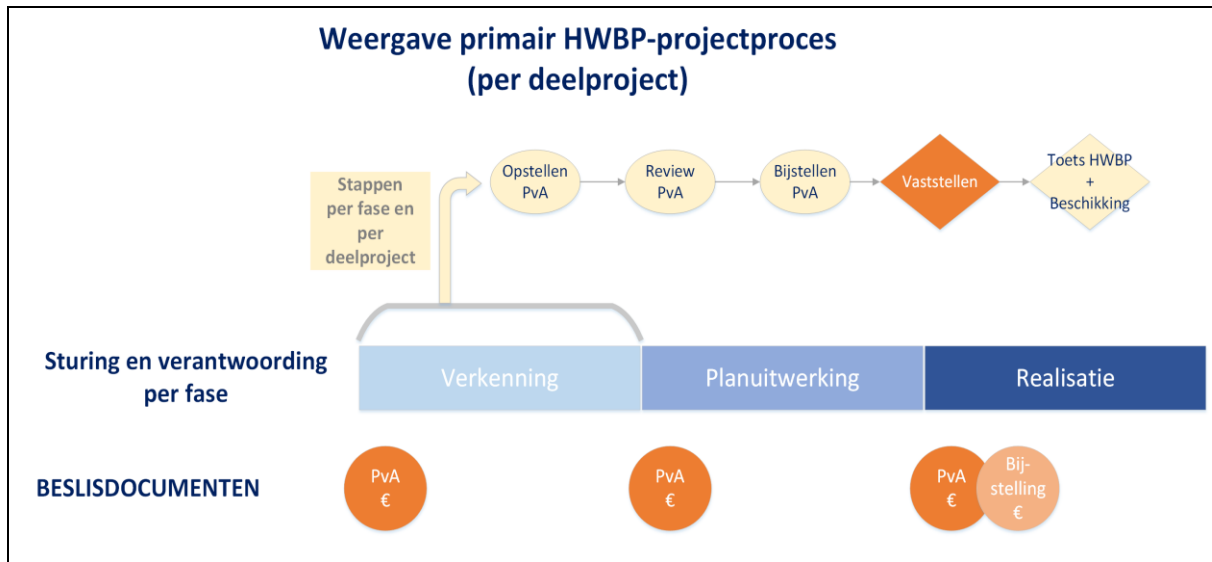
De financieringsregeling HWBP onderscheidt drie fasen, namelijk verkenning, planuitwerking en realisatie. Aan het begin van elke fase dient een plan van aanpak te worden opgesteld per deelproject door de verantwoordelijk beheerder. Elk plan van aanpak wordt intern door de control afdeling getoetst en door een extern expertteam gereviewed (o.a. op financiële risico's). Dit laatste wordt gefaciliteerd door het HWBP. HDSR heeft dan de mogelijkheid om het reviewresultaat te verwerken.

Het plan van aanpak wordt voorzien van aanvraag tot subsidie voor een specifieke fase. De aanvraag tot subsidie (inclusief plan van aanpak) wordt ter toetsing aangeboden aan de Programmadirectie HWBP. De Programmadirectie HWBP toetst het plan van aanpak en adviseert hierover de Minister

¹ Het Spelregelkader Hoogwaterbeschermingsprogramma is namelijk gebaseerd op het Spelregelkader Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) dat het Ministerie van Infrastructuur en Milieu voor zijn eigen projecten kent.

van Infrastructuur en Milieu. De Minister van Infrastructuur en Milieu of een daartoe krachtens hem gemandateerde geeft subsidiebeschikkingen af.

Voorafgaand aan de interne besluitvorming en het indienen van een aanvraag tot subsidie bij de programmadirectie HWBP kan een verzoek worden ingediend voor een tussentijds reviewadvies vanuit het HWBP.

Na vaststelling van het plan van aanpak en ontvangen beschikking voorafgaand aan elke specifieke fase van een deelproject, is de beheerder 100% risicodragend als het gaat om financiële tegenvallers. Ten aanzien van de realisatie wordt de beschikking (te ontvangen subsidie) bijgesteld a.d.h.v. het aanbestedingsresultaat (inclusief risicoreservering). Goede beheersing is daarom essentieel, aangezien de realisatie en daarmee gepaard gaande financiële realisatierisico's groot kunnen zijn. Het (bestuurlijke) interne HDSR-proces is hierop ingericht en wordt hierna verder toegelicht.

Specifieke karakter van het project Sterke Lekdijk en haar deelprojecten

De totale opgave (circa 53 km en 5 kunstwerken) wordt opgedeeld in meerdere beheersbare deelprojecten, waarbij wordt gestart met een reguliere verkenning van twee deelprojecten. Alle zeven deelprojecten zijn vooralsnog geprogrammeerd in de periode 2017-2028. De programmering van het project Sterke Lekdijk en haar deelprojecten is indicatief en heeft een flexibel karakter. We spreken van een indicatie om flexibiliteit in te bouwen bij het starten van de verschillende deelprojecten. Dit is nodig om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in de omgeving en te reageren op basis van nieuwe inzichten of leereffecten. Dit betekent dat elk jaar (of desgewenst meerdere keren per jaar) opnieuw de totale programmering wordt gezien, waarin recente ontwikkelingen, kennis en ervaringen worden meegenomen. Een voorbeeld is een gewenste versnelling of vertraging van deelproject vanwege een meekoppelkans vanuit de omgeving.

Programmering HDSR i.r.t. HWBP-programmering en ILT-oordeel

De onderscheiden deeltrajecten zijn beoordeeld op basis van de urgentie van de veiligheidsopgave en urgentie van de ruimtelijke ontwikkelingen. Vanwege de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied Salmsteke is gekozen om de dijk in dit gebied apart te beschouwen. De huidige programmering HDSR is o.b.v. eerste inzichten in tempo en is ambtelijk aangeleverd t.b.v. HWBP-programmering 2018-2023. Voor beide dijktrajecten is nog ILT-oordeel nodig (*verwachting 1 sept 2017*). De huidige uitgangspunten zijn:

- Een zorgvuldig proces, uitgevoerd door het huidige toetsteam HDSR om hierin kennis en ervaring in op te doen.
- ILT-rapportage moet in gezamenlijkheid met RWS-areaal worden voorgelegd aan ILT.
- Dijktraject 44-1 is opgenomen als top-14 project (VNK-filter) en opgenomen in programma 2018-2023 en daarmee direct financierbaar na ILT-oordeel.
- Voor dijktraject 15-1 betekent dit dat vanaf 2019 e.v. financiering vanuit het HWBP mogelijk is (wel afhankelijk van prioritering en volgorde op landelijke programmering).

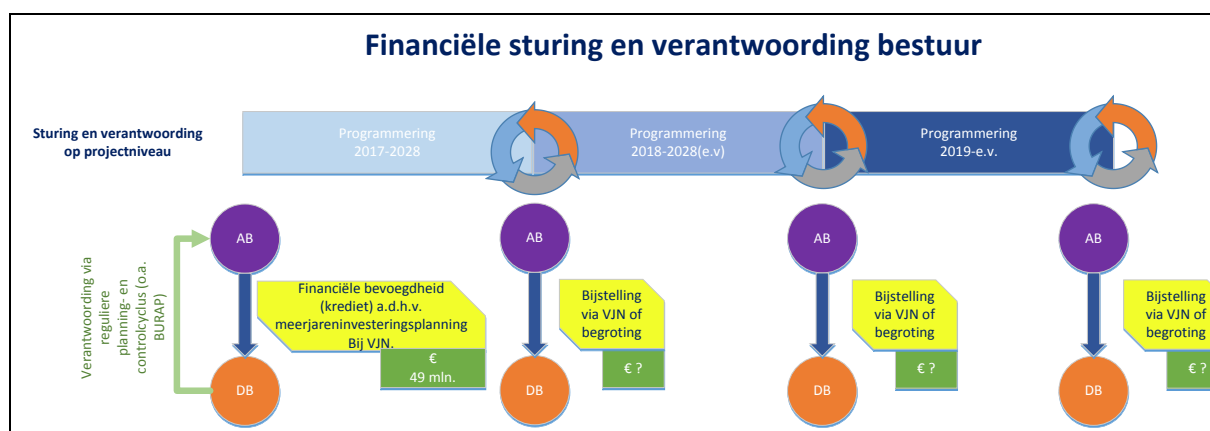
Toelichting voorstel wijze en hoogte van kredietverstrekking en sturing en verantwoording

Zoals eerder beschreven is het uitgangspunt een effectief en efficiënt beheersbaar bestuurlijk proces dat aansluit bij het primaire proces van de deelprojecten. Hierbij dient rekening te worden gehouden met vastgestelde beleidsregels en kaders. Concreet betekent dit de beleids- en beheercyclus die het bestuur en het management in staat stellen om de (financiële stromen in de) organisatie te sturen en te beheersen. Hierin is een onderscheid te maken in bevoegdheden van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.

Voorstel financiële sturing en verantwoording

Het volgende wordt voorgesteld aan algemeen bestuur:

- Het benodigde **krediet** voor de uitvoering van de verkenning en planuitwerking voor de deelprojecten, ter grootte van 49 miljoen euro, beschikbaar te stellen aan het dagelijks bestuur, op een GOP-werkwijze. Onder de voorwaarde van jaarlijkse bijstelling van dit krediet in het meerjarenperspectief bij de Voorjaarsnota;
- De **indicatieve financiële programmering** (kasreeks) van deelprojecten, zoals beschreven in bijlage 2, vast te stellen voor de periode 2017-2028 en deze jaarlijks bij te stellen bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Eventuele bijstellingen n.a.v. de door het algemeen bestuur vastgestelde Voorkeursalternatieven en/of projectplannen Waterwet worden toegelicht.

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Bij voorstellen ten aanzien van krediet/budget wordt onderscheid gemaakt tussen bruto (totale uitgaven) en netto (voor rekening van HDSR) vanwege subsidiabiliteit of andere externe financieringsbronnen vanuit HWBP of aanvullende wensen (zoals bijvoorbeeld extra ruimtelijke kwaliteit).
- De werkelijke uitgaven (kasritme) van deze projecten lopen over meerdere jaren door. De opdrachtgever is gemandateerd voor interne verschuivingen van het kasritme op project(programma)niveau (binnen Krediet, Begroting en VJN).

Berekening financiële indicatie op hoofdlijnen van verkenning, planuitwerking en realisatie

Voor een grove indicatie van de kostenraming is gebruik gemaakt van de kengetallen van de programmadirectie HWBP, namelijk 7 miljoen euro per kilometer. Dit komt neer op een indicatieve totale kostenraming van € 376 miljoen (115%). De kostenraming voor de verkenning en planuitwerking wordt (conform HWBP-kengetallen) afgeleid van de kostenraming voor de realisatie (100%). Respectievelijk 5% en 10%. De verkenning en de planuitwerking komen hiermee op € 49 miljoen. In onderstaande tabel is een nadere specificatie opgenomen.

Fase	TOTAAL (afgerond)	in %
Verkenning	16,3	5%
Planuitwerking	32,7	10%
Realisatie	326,9	100%
Totaal	375,9	115%

In BIJLAGE 2 is een nadere specificatie opgenomen per fase en per deelproject en tevens een onderscheid tussen HDSR- en (nu nog) RWS-areaal